

Nr 650

Av herr **Lindahl m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 33, med förslag till förordning om ändring i familjebidragförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

I Kungl. Maj:ts proposition (nr 33) till riksdagen med förslag till förordning om ändring i familjebidragförordningen den 29 mars 1946 (nr 99) föreslås bl. a., att maximibeloppen för familjepenning enligt 6 § familjebidragförordningen med hänsyn till allmän standardhöjning under de senaste åren skall höjas med omkring 10 procent. Bidragen, som nu utgår med sex kronor, tre kronor 60 öre och två kronor 40 öre, föreslås skola höjas till respektive sex kronor 60 öre, tre kronor 95 öre och två kronor 65 öre.

Kungl. Maj:ts förslag grundar sig på ett av 1954 års värnpliktsavlöningsutredning i december 1958 avgivet betänkande. Utredningen har emellertid enhälligt förordat att familjepennings maximibelopp uppräknas med 20 procent. Utredningen har därvid hävdad den uppfattningen, att familjepeningen bör vara så tilltagen, att den inte endast täcker skäligena kostnader för mat och dryck utan också i rimlig omfattning sådana utgifter som för kläder och skor, för personlig hygien, för lyse, för förenings- och försäkringsavgifter m. m. Från denna utgångspunkt har utredningen efter vissa undersökningar rörande konsumtionsförhållandena inom olika kategorier av hushåll kommit fram till att en 20-procentig höjning av familjepeningen är motiverad. Enligt av socialstyrelsen gjorda beräkningar skulle — som framgår av propositionen — en höjning med 25 procent av bidragsbeloppen vara nödvändig för att uppnå den av utredningen angivna kostnadstäckningen. Flertalet av de myndigheter och organisationer som yttrat sig över utredningens betänkande har också funnit förevarande höjning väl motiverad och tillstyrkt densamma. Departementschefen har ej heller ifrågasatt utredningens beräkningar men har med hänsyn till avvägningen mellan andra utgiftsändamål inom fjärde huvudtiteln inte ansett sig böra räkna med en större höjning av familjepennings belopp än med tio procent.

Enligt vår uppfattning talar utomordentligt starka skäl för att familjepeningen höjes med det av 1954 års värnpliktsavlöningsutredning föreslagna procenttalet. Bidraget har visserligen under 1950-talet i stort sett höjts tillräckligt för att kompensera prisstegringarna, men till följd av den

samtidiga standardstegringen har värnpliktstjänstgöringen medfört successivt stigande ekonomiska upppoffringar för de grupper av familjer som endast har familjepeningen att leva på under familjeförsörjarens inkallelse. De grupper som under militärtjänst bibehåller viss del av sin civila lön har däremot automatiskt fått en standardhöjning. Det syns varken rimligt eller nödvändigt att svårigheterna att inom försvarsbudgeten rymma alla angelägna ändamål skall gå ut över de inkallades familjer och de i ekonomiskt avseende sämst ställda av dessa. Den av departementschefen föreslagna höjningen av familjebidragen har som framgår av bil. 6 (s. 344—345) till årets statsverksproposition kunnat rymmas inom ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat anslag. Någon nedskärning av andra anslag inom försvarshuvudtiteln har följaktligen inte behövt ske. En höjning av familjepeningen med ytterligare tio procent skulle enligt uppgifterna i föreliggande proposition föranleda en merkostnad på cirka två miljoner kronor. Detta motsvarar 0,7 promille av de för budgetåret 1960/61 under försvarshuvudtiteln äskade anslagen på sammanlagt 2 917,8 miljoner kronor. En omfördelning av denna begränsade storlek torde inte behöva inge några försvarspolitiska betänkligheter.

Det torde i detta sammanhang kunna erinras om att av det belopp på 68 miljoner kronor som, enligt försvarsöverenskommelsen, för budgetåret 1958/59 reserverades under anslaget till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. för täckande av uppkommande löne- och prisstegringar endast 30 miljoner kronor behövt användas för sitt avsedda ändamål. Enligt uppgift i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 274) har 15,8 miljoner kronor kunnat användas för täckande av marinens avbeställningskostnader medan 22 miljoner kronor av 1958/59 års anslag finns reserverade. Eftersom detta belopp på sammanlagt 38 miljoner kronor, helt i överensstämmelse med försvarsöverenskommelsen, ograverat ingår i såväl innevarande som nästa budgetårs försvarssram har tack vare den gynnsamma prisutvecklingen under 1958/59 en icke förutsedd reell förstärkning av försvarsanslagen kunnat ske. Mot den bakgrunden framstår en höjning av familjepeningen utöver departementschefens förslag som än mindre ägnad att rubba den försvarspolitiskt motiverade avvägningen av anslagen under fjärde huvudtiteln.

Som framgår av det sagda kommer ett bifall till vårt i det följande framlagda förslag om en 20-procentig höjning av familjepeningen att medföra ett överskridande på två miljoner kronor av det i statsverkspropositionen (bil. 6, p. 159, s. 344) äskade anslaget på 34 miljoner kronor till familjebidrag. Denna merkostnad, som icke föranleds av höjda levnadskostnader, är inte av sådan art att den kan jämföras med pris- och lönestegringar för vilka kompensation utgår när det gäller försvarshuvudtiteln, och skall alltså rymmas inom den kostnadsram på 2 917,8 miljoner kronor som i enlighet med försvarsöverenskommelsen beräknats för budgetåret 1960/61. Vi kommer därför, när Kungl. Maj:t framlagt proposition med slutligt äskande

av anslag till Flygvapnet: Luftförsvarsrobot, att framlägga förslag om nedräkning av det anslaget med motsvarande belopp eller två miljoner kronor. Det är självfallet inte möjligt för oss att avgöra huruvida en nedräkning av just det anslaget utgör en riktig militärpolitisk avvägning. Med hänsyn till ifrågavarande anslags storlek och därå befintlig reservation torde det dock vara möjligt för Kungl. Maj:t att så planera verksamheten att några skadeverkningar icke uppstår och att erforderliga korrigeringar i avvägningen kan ske i samband med anslagsberäkningarna för budgetåret 1961/62.

Under återopande av det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99) måtte besluta att familjepennningens belopp skall höjas med 20 procent och att därför 6 § familjebidragsförordningen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Familjepenning utgår — — — — — för dag:

	Kronor
1) För hustru 16 år	7: 20
2) För annan under 1)	4: 30
3) För annan under 1)	2: 90

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad i 39 § stadgas, familjepenning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 7 kronor 20 öre för dag, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

Stockholm den 17 februari 1960

Essen Lindahl

Sven Mellqvist

Erik Adamsson

Svante Lundkvist